

ΤΑΣΟΣ ΒΑΦΕΙΑΔΗΣ

ΟΙ ΚΡΥΜΜΕΝΕΣ ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΠΙΣΩ ΑΠΟ ΤΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ

101+1 πραγματικές αφηγήσεις για ό,τι δεν διακρίνεται με την ακρόαση

ΕΚΔΟΣΕΙΣ
ΖΗΤΗ

ISBN 978-960-456-497-2

© Copyright: Βαφειάδης Τάσος, Εκδόσεις Ζήτη, Δεκέμβριος 2017, Θεσσαλονίκη

Φιλολογική επιμέλεια: **Ελένη Μαργαρού**

Σχεδιασμός εξωφύλλου - Σελιδοποίηση: **Στέλιος Χέλμης**

Το παρόν έργο πνευματικής ιδιοκτησίας προστατεύεται κατά τις διατάξεις του Ελληνικού νόμου (Ν.2121/1993 όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει σήμερα) και τις διεθνείς συμβάσεις περί πνευματικής ιδιοκτησίας. Απαγορεύεται απολύτως η άνευ γραπτής άδειας του εκδότη και συγγραφέα κατά οποιοδήποτε τρόπο ή μέσο αντιγραφή, φωτοανατύπωση και εν γένει αναπαραγωγή, εκμίσθωση ή δανεισμός, μετάφραση, διασκευή, αναμετάδοση στο κοινό σε οποιαδήποτε μορφή (ηλεκτρονική, μηχανική ή άλλη) και η εν γένει εκμετάλλευση του συνόλου ή μέρους του έργου.

**Φωτοστοιχειοθεσία
Εκτύπωση
Βιβλιοδεσία**

Π. ΖΗΤΗ & Σια ΙΚΕ
18° χλμ Θεσσαλονίκης - Περαιάς
Τ.Θ. 4171 • Περαιά Θεσσαλονίκης • Τ.Κ. 570 19
Τηλ.: 23920-72.222 - Fax: 23920-72.229 • e-mail: info@ziti.gr

www.ziti.gr

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ:
Αρμενοπούλου 27 - 546 35 Θεσσαλονίκη
Τηλ.: 2310-203.720 • Fax 2310-211.305
e-mail: sales@ziti.gr

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟ ΑΘΗΝΩΝ:
Χαριλάου Τρικούπη 22 - Τ.Κ. 106 79, Αθήνα • Τηλ.-Fax: 210-3816.650
e-mail: athina@ziti.gr

ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟ ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟ: www.ziti.gr

Στην Άννα και τη Στέλλα,
που μέσα από την κοιλιά της μητέρας τους
άκουγαν κάθε μέρα να γράφεται και μια ιστορία.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Πρόλογος			8
1931	Which side are you on?	Florence Reece	10
1939	Strange fruit	Billie Holiday	13
1945	This land is your land	Woody Guthrie	17
1954	Mr. Sandman	The Chordettes	20
1954	(We 're gonna) Rock around the clock	Bill Haley and his Comets	23
1955	Folsom prison blues	Johnny Cash and The Tennessee Two	26
1955	Mannish boy	Muddy Waters	29
1956	Hound dog	Elvis Presley	32
1956	I put a spell on you	Screamin' Jay Hawkins	35
1958	Johnny B. Goode	Chuck Berry	38
1959	What'd I say	Ray Charles and his Orchestra	42
1963	Louie Louie	The Kingsmen	45
1964	Amsterdam	Jacques Brel	48
1964	The house of the rising sun	The Animals	51
1964	The sounds of silence	Simon and Garfunkel	55
1965	California dreamin'	The Mama's & The Papa's	58
1965	Like a rolling stone	Bob Dylan	61
1966	Eleanor Rigby	The Beatles	65
1966	Femme fatale	The Velvet Underground & Nico	68
1967	Respect	Aretha Franklin	71
1967	White rabbit	Jefferson Airplane	75
1968	Say it loud – I'm black and I'm proud	James Brown	78
1968	(Sittin' on) the dock of the bay	Otis Redding	81
1969	Day is done	Nick Drake	84
1969	Gimme shelter	The Rolling Stones	87
1969	Many rivers to cross	Jimmy Cliff	90
1969	My way	Frank Sinatra	93
1969	Sister Morphine	Marianne Faithfull	96
1970	Suicide is painless	The Mash	99
1971	American pie	Don McLean	102
1971	Aqualung	Jethro Tull	105
1971	Imagine	John Lennon	108

1971	Riders on the storm	The Doors	111
1971	When the levee breaks	Led Zeppelin	114
1972	Smoke on the water	Deep Purple	117
1972	Walk on the wild side	Lou Reed	120
1975	Born to run	Bruce Springsteen	123
1975	Diamonds and rust	Joan Baez	126
1975	Wish you were here	Pink Floyd	129
1976	Blitzkrieg bop	Ramones	132
1976	Hotel California	Eagles	135
1977	God save the Queen	Sex Pistols	138
1977	"Heroes"	David Bowie	141
1977	Psycho killer	Talking Heads	144
1977	The Passenger	Iggy Pop	147
1978	Better by you, better than me	Judas Priest	150
1978	Das model	Kraftwerk	154
1978	Le freak	Chic	157
1978	One way or another	Blondie	160
1979	Always look on the bright side of life	Monty Python	163
1979	Bela Lugosi's dead	Bauhaus	166
1979	I don't like Mondays	The Boomtown Rats	169
1979	My my, hey hey (out of the blue)	Neil Young & Crazy Horse	172
1980	Back in black	AC/DC	175
1980	I can't escape myself	The Sound	178
1980	Love will tear us apart	Joy Division	181
1980	Redemption song	Bob Marley	184
1982	Should I stay or should I go?	The Clash	187
1982	Sweet dreams (are made of this)	Eurythmics	190
1983	Blister in the sun	Violent Femmes	193
1983	She bop	Cyndi Lauper	196
1984	Dance me to the end of love	Leonard Cohen	199
1985	Running up that hill	Kate Bush	202
1985	The whole of the moon	The Waterboys	205
1986	Kiss	Prince and The Revolution	208
1986	Panic	The Smiths	211
1986	Walk this way	Run-D.M.C.	214
1987	Αύρα	Δημήτρης Παναγόπουλος	217

1987	Fragile	Sting	221
1987	Hazy shade of winter	Bangles	224
1987	It's a sin	Pet Shop Boys	227
1987	Just like heaven	The Cure	230
1987	Where the streets have no name	U2	233
1988	Martha's harbour	All About Eve	236
1988	People have the power	Patti Smith	239
1988	Where is my mind?	Pixies	242
1989	Fools gold	The Stone Roses	245
1989	Personal Jesus	Depeche Mode	248
1990	All together now	The Farm	251
1990	Nothing compares 2 U	Sinéad O'Connor	254
1991	Looking for a girl with a washing machine	Big Sleep	257
1991	Losing my religion	R.E.M.	260
1991	Me and a gun	Tori Amos	263
1991	Smells like teen spirit	Nirvana	266
1991	Under the bridge	Red Hot Chili Peppers	269
1992	Creep	Radiohead	272
1992	Jeremy	Pearl Jam	275
1992	Killing in the name	Rage Against the Machine	278
1995	Common people	Pulp	281
1995	Don't look back in anger	Oasis	284
1996	Where the wild roses grow	Nick Cave and The Bad Seeds	287
1997	Between the bars	Elliott Smith	290
1998	Teardrop	Massive Attack	293
2001	The blower's daughter	Damien Rice	296
2003	Seven nation army	The White Stripes	299
2003	The bitter end	Placebo	302
2006	Rehab	Amy Winehouse	305
2008	Viva la vida	Coldplay	308
2010	Rolling in the deep	Adele	311
2011	Lonely boy	The Black Keys	314
2013	Do I wanna know?	Arctic Monkeys	317
2016	Black man in a white world	Michael Kiwanuka	320
Αναφορές			324
Φωτογραφίες			333

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Εκτός από γάλα μεγάλωσα και με τραγούδια. Όμορφα, άσχημα, σκληρά, γλυκανάλατα, θολά, αυτά άκουγα, αυτά μου έλαχαν, αυτά με σημάδεψαν. Μόνος σε τέσσερις τοίχους ή μαζί με χιλιάδες κόσμο σε μια συναυλία, ένιωθα πάντα ότι οι μουσικές και τα τραγούδια μού έκαναν παρέα.

Κάθε τραγούδι θεωρώ ότι είναι σαν μια φωτογραφία. Όπως οι φωτογραφίες μάς θυμίζουν γεγονότα, πρόσωπα και περιόδους της ζωής μας, έτσι κι από τα τραγούδια αναδύονται θύμησες. Όμορφες, αστείες, παράξενες, ξινές, αληθινές, κυρίως ανεπανάληπτες ιστορίες που κάποτε βιώσαμε. Τις περισσότερες φορές οι φωτογραφίες μας δεν είναι τεχνικά τέλειες. Ο φωτισμός δεν είναι σωστός, η γωνία λήψης θα μπορούσε να είναι καλύτερη, το κάδρο θα έπρεπε να είναι λίγο πιο πάνω... Αυτό όμως δεν έχει καμία σημασία. Οι μνήμες δεν στηρίζονται στην αρτιότητα. Σωστή ή λάθος, στη φωτογραφία έχει αποτυπωθεί μια εικόνα που μας θυμίζει μοναδικές στιγμές. Το ίδιο συμβαίνει και με τα τραγούδια. Τα έχουμε συνδέσει με γεγονότα και πρόσωπα τα οποία μας έρχονται στο νου κάθε φορά που τα ακούμε, χωρίς να εξετάζουμε πόσο καλή είναι η ηχογράφιση ή η παραγωγή. Μπορεί πλέον κάποιες μουσικές να μας ακούγονται παρωχημένες, όπως η αισθητική μερικών φωτογραφιών να μας φαίνεται ξεπερασμένη, αλλά οι αναμνήσεις της ζωής μας είναι αποτυπωμένες εκεί.

Το τι σκεπτόμαστε όμως εμείς όταν ακούμε μια σύνθεση, δεν έχει καμία σχέση με αυτό που είχε στο μυαλό του ο δημιουργός. Τις περισσότερες φορές, μάλιστα, ούτε καν φανταζόμαστε τι τον ώθησε να συνθέσει μια μελωδία ή να γράψει έναν στίχο.

Η ιδέα για το βιβλίο γεννήθηκε όταν κατά τύχη διάβασα την ιστορία του "Dance me to the end of love". Ξαφνιάστηκα με το πόσο απείχε η πηγή έμπνευσης του Leonard Cohen από αυτό που είχα στο μυαλό μου. Άρχισα να ψάχνω και άλλες κρυμμένες ιστορίες. Εντυπωσιασμένος από τα ευρήματα, αποφάσισα να τις συλλέξω και να τις καταγράψω. Στο βιβλίο που προέκυψε δεν περιέλαβα τα καλύτερα, ούτε τα πιο αντιπροσωπευτικά, ούτε τα επιδραστικότερα τραγούδια της σύγχρονης μουσικής. Επίσης, δεν περιέλαβα αποκλειστικά τα αγαπημένα μου (κάποια προφανώς είναι). Στις σελίδες του βρίσκονται τραγούδια που οι ιστορίες τους έχουν (μικρό ή μεγάλο) ενδιαφέρον και που (σχεδόν όλα) κάποια στιγμή βρέθηκαν στις αντιγραμμένες εξηντάρες TDK κασέτες μου, στα χιλιοπαιγμένα βινύλιά μου, στα αστραφτερά CD και στα –πιο πρόσφατα– άυλα mp3 μου. Περιέχονται συγκροτήματα και καλλιτέχνες από διαφορετικά είδη (κυρίως της ποπ, ροκ και μαύρης) ξένης μουσικής, καθώς και από όλες τις δεκαετίες από το '30 έως σήμερα. Σκόπιμα συμπεριέλαβα ένα μόνο τραγούδι από κάθε καλλιτέχνη, έτσι ώστε να υπάρχει μια όσο το δυνατόν πιο ευρεία γκάμα μουσικών και ηχοχρωμάτων.

Με το βιβλίο που κρατάτε στα χέρια σας δεν σκοπεύω μόνο να φωτίσω τις ιστορίες που κρύβονται πίσω από τα τραγούδια. Ευελπιστώ να αποτελέσει έναυσμα ώστε ο αναγνώστης να ακούσει αγαπημένα του κομμάτια σαν να είναι η πρώτη φορά, ή να εκτιμήσει αυτά που μέχρι εκτός του ήταν άγνωστα ή αδιάφορα. Ακόμα όμως και να μη συμβεί αυτό, διαβάζοντάς το, ελπίζω να κάνει 101+1 μικρά ταξίδια σε μακρινές πόλεις, σε κάποιες άλλες εποχές, σε ένα άλλο ηχοτρόπιο.

Καλή ακρόαση...

Νοέμβρης '17
Τάσος Βαφειάδης

PEOPLE HAVE THE POWER

PATTI SMITH
(1988)

Η εκφραστική
Patti Smith.

Η φράση «Ο λαός έχει τη δύναμη» μπορεί ν' ακούγεται ειρωνική στις μέρες μας (μετά τις πολιτικές ματαιώσεις των τελευταίων ετών), αλλά το 1988 φάνταζε ακόμα ελπιδοφόρα. Το "People have the power" ήταν ένα από τα πιο επαναστατικά και αισιόδοξα τραγούδια του δεύτερου μισού της δεκαετίας του '80, που κατάφερε να κερδίσει πολλές ραδιοφωνικές μεταδόσεις και ν' αγαπηθεί ιδιαίτερα από το κοινό (ένα άλλο ήταν το "Talkin' about a revolution" της Tracy Chapman). Όπως αναφέρει η Patti Smith, ήθελαν μαζί με τον άντρα της Fred "Sonic" Smith να γράψουν κάτι που θα επανέφερε την επαναστατική ενέργεια της δεκαετίας του '60, μιας δεκαετίας που και οι δύο τους έζησαν πολύ έντονα, με διαδηλώσεις και συμμετοχές σε διάφορες διαμαρτυρίες. Η Smith αναφέρει χαρακτηριστικά: *«Το γράψαμε συνειδητά, για να εμπνεύσουμε τον κόσμο να ενωθεί»*. Ο τίτλος ήταν μια ιδέα του Fred, η οποία παρουσιάστηκε στην Patti σε μια όχι και τόσο επαναστατική στιγμή...

«[...] Ήμουν σε κακή διάθεση, έπλενα τα ρούχα και ετοιμάζα το βραδινό καθαρίζοντας πατάτες. Ξαφνικά μπαίνει μέσα στην κουζίνα ο Fred και λέει: 'Tricia, 'Ο λαός έχει τη δύναμη', γράψ' το'. Τον άκουσα κρατώντας το εργαλείο που κόβει πατάτες και σκέφτηκα πως θα ήθελα να έχω τη δύναμη να κάνω εκείνον να καθαρίσει τις πατάτες! Όμως συγκρατήθηκα», ανακαλεί η ίδια σε μια συνέντευξή της για το περιοδικό NME.

Τις επόμενες μέρες η Smith με τον Fred συζήτησαν αρκετά για το περιεχόμενο του τραγουδιού. *«Θέλαμε να θυμίσουμε στους ακροατές τη δύναμη που έχει κάθε άνθρωπος ξεχωριστά, αλλά και τη συλλογική δύναμη του λαού. Πως μπορούμε να καταφέρουμε τα πάντα»*.

Το νόημα όλου του τραγουδιού συνοψίζεται στους τελευταίους στίχους: "I believe everything we dream / Can come to pass, through our union / We can turn the world around / We can turn the earth's revolution" («Πιστεύω πως ό,τι ονειρευτήκαμε / Μπορεί να γίνει μέσα από την ένωσή μας / Μπορούμε να γυρίσουμε τον κόσμο ανάποδα / Μπορούμε να δρομολογήσουμε την επανάσταση της γης»).

Παρόλο που η ίδια έγραψε τους στίχους, η Smith παραδέχεται πως το τραγούδι ήταν του Fred, αφού η μουσική, όπως και η κεντρική

ιδέα, ήταν δικές του. «Ήθελε να είναι ένα τραγούδι που θα το τραγουδάνε σε όλο τον κόσμο και θα εμπνέονται από αυτό. Δυστυχώς δεν έζησε για να το δει. Εγώ όμως έζησα. Έχω περπατήσει σε πορείες σ' όλο τον κόσμο. Είτε στο Παρίσι, είτε στην Ισπανία, είτε στη Νέα Υόρκη, είτε με τους Παλαιστίνιους, ο κόσμος αρχίζει να το τραγουδά αυθόρμητα. Είναι πολύ συγκινητικό για μένα να βλέπω το όνειρό του να πραγματοποιείται».

Από την άλλη μεριά, ευτυχώς ο Fred "Sonic" Smith δεν έζησε για να δει και την υιοθέτηση του τραγουδιού από πολιτικά κόμματα (που τα «γύρισαν» εσχάτως...).

LONELY BOY

THE BLACK KEYS
(2011)

Ο Derrick Tuggle χορεύοντας στο βίντεο κλιπ του "Lonely boy".

Κάθε εποχή και κάθε γενιά έχει τις λέξεις που τη χαρακτηρίζουν και την εκφράζουν. Για παράδειγμα, λέξεις όπως Μικρός Ήρωας, subbuteo και πρωτοδεσμίτης στους σημερινούς νέους πιθανότατα δεν λένε τίποτα. Αντίθετα, λέξεις όπως ποστάρω, selfie (σέλφι) και viral (βαίραλ) αποτελούν μέρος της καθημερινότητάς τους.

Ο όρος viral χαρακτηρίζει πολλά πράγματα, ένα εκ των οποίων είναι τα βίντεο. Ένα τέτοιο βίντεο γίνεται ταχύτατα γνωστό μέσα από ιστοσελίδες φιλοξενίας βίντεο (π.χ. youtube), μέσα κοινωνικής δικτύωσης (facebook, twitter, κ.λπ.) και e-mail. Από το 1981 που ξεκίνησε να εκπέμπει το μουσικό κανάλι MTV, τα βίντεο κλιπ άρχισαν να παίζουν σημαντικό ρόλο στην επιτυχία και διάδοση καλλιτεχνών και τραγουδιών. Μπορεί σήμερα το κανάλι να έχει ξεπεραστεί, αλλά τα βίντεο που διακινούνται στο διαδίκτυο αποτελούν την καλύτερη προώθηση για έναν δημιουργό. Στα χρόνια μας, η μεγαλύτερη διαφήμιση που θα μπορούσε να έχει ένα συγκρότημα είναι να γίνει το βίντεο κλιπ του viral. Όμως, όσο και να το θέλεις, δεν υπάρχει κάποια μαγική συνταγή για να φτιάξεις ένα τόσο δημοφιλές βίντεο. Συνήθως τέτοια φιλμάκια έχουν χιουμοριστικό χαρακτήρα και αποτελούν ερασιτεχνικές παραγωγές.

Μια τέτοια παραγωγή κατέληξε να γίνει και το επίσημο βίντεο για το σινγκλ των Black Keys "Lonely boy" («Μοναχικό αγόρι»). Αν και υπήρχε κανονικό σενάριο, χρησιμοποιήθηκαν περίπου σαράντα ηθοποιοί, ο σκηνοθέτης ολοκλήρωσε τη δουλειά, τα πράγματα εξελίχθηκαν αλλιώς. Όπως αναφέρει ο Patrick Carney, ντράμερ (και ένα από τα δύο μέλη) του συγκροτήματος, *«Γυρίσαμε ένα κανονικό βίντεο στο Λος Άντζελες πριν δυο μήνες. Δεν μας άρεσε όμως και το πετάξαμε, εκτός από τη σκηνή με τον Derrick Tuggle, η οποία προέκυψε κατά τύχη [...] Είχε στη διάθεσή του μόνο μια ώρα. Έμαθε απ' έξω τους στίχους και αυτοσχεδιάζοντας σκέφτηκε αυτόν τον χορό. Αν δεν υπήρχε αυτή η σκηνή, δεν θα είχαμε βίντεο για το τραγούδι»*.

Το τελικό βίντεο αποτελείται από ένα μονοπλάνο το οποίο δείχνει τον ηθοποιό και μερικής απασχόλησης φύλακα Tuggle να χορεύει στο λόμπι ενός μοτέλ. Όπως ο ίδιος αναφέρει, *«Υπήρχαν και άλλοι που θα έπαιζαν στο βίντεο. Εγώ ήμουν έξτρα. Σύμφωνα με το σενάριο, θα έρ-*

χονταν στο μοτέλ τα μέλη του συγκροτήματος και θα μου έδιναν τα κλειδιά του δωματίου τους». Ο σκηνοθέτης όμως τον παρατήρησε να χορεύει κατά τη διάρκεια των γυρισμάτων και τον ρώτησε αν θα ήθελε να κάνει το ίδιο για το κλιπ. «Πήρα μερικές κινήσεις του Travolta από το "Saturday night fever" και το "Pulp fiction", του Carlton Banks από τη σειρά «Ο πρίγκιπας του Bel-Air» ("The fresh prince of Bel-Air") και λίγο από Michael Jackson. Έκανα μια μίξη από όλους τους».

Ο κιθαρίστας Dan Auerbach θυμάται πώς κατέληξαν σε αυτή την επιλογή: «Το βίντεο που έφτιαξαν ήταν απαίσιο. Τους το στείλαμε πίσω, αλλά και η δεύτερη έκδοση που μας έστειλαν ήταν τραγική. Τότε θυμηθήκαμε εκείνον τον έξτρα τύπο που είχε τη σκηνή με τον χορό».

Η δισκογραφική εταιρεία τούς έγραψε μέσω e-mail πως δεν ήταν καλή ιδέα να κυκλοφορήσουν επίσημα αυτή την ερασιτεχνική λήψη. Το συγκρότημα όμως δεν τους άκουσε και δικαιώθηκε πανηγυρικά. Με το που αναρτήθηκε στο youtube, το βίντεο συγκέντρωσε περισσότερες από 400.000 προβολές μέσα σε μία μέρα! Αυτό το αγόρι τελικά δεν ήταν και τόσο μοναχικό.

Ποια τηλεοπτική εμφάνιση άλλαξε την ιστορία της σύγχρονης μουσικής;

Ποιο ροκ εν ρολ τραγούδι έστειλε η NASA στους εξωγήινους;

**Με αφορμή ποια καταστροφή γεννήθηκε το πιο αναγνωρίσιμο
κιθαριστικό ριφ της ροκ μουσικής;**

Για ποιο τραγούδι έκανε επίσημη έρευνα επί 31 ολόκληρους μήνες το FBI;

**Σε ποιο τραγούδι αναφέρεται ένα πρωτοφανές γεγονός, που έγινε ανήμερα
των Χριστουγέννων στη διάρκεια του Α΄ Παγκοσμίου Πολέμου;**

Ποιο τραγούδι δήλωσε η Madonna ότι θα ευχόταν να είχε γράψει;

Το "Common people" των Pulp γράφτηκε τελικά για κάποια Ελληνίδα;

**Ποιος μυθικός τραγουδιστής της μετά-πανκ σκηνής έπαιξε ζωντανά
σε μια κωμόπολη της Θεσσαλονίκης λίγους μήνες πριν αυτοκτονήσει;**

Οι ιστορίες που ξεδιπλώνονται στις σελίδες του βιβλίου δεν έχουν ως σκοπό μόνο να απαντήσουν στα παραπάνω ερωτήματα, αλλά κυρίως ν' αποτελέσουν μικρά ταξίδια στο χρόνο, στις πόλεις, στα γεγονότα και στα πρόσωπα, με όχημα τις δημιουργίες καλλιτεχνών όπως η Billie Holiday, ο Elvis Presley, ο Ray Charles, οι Beatles, οι Rolling Stones, ο Bob Dylan, οι Doors, ο Bob Marley, οι Ramones, οι Cure, ο Nick Cave, οι Radiohead, η Amy Winehouse κ.ά. Είναι ιστορίες αναπάντεχες, μελαγχολικές, περίεργες, αστείες, τραγικές, αισιόδοξες, που θα μας κάνουν να ακούσουμε πασιγνωστα τραγούδια σα να είναι η πρώτη φορά.

ISBN 978-960-456-497-2

9 789604 564972

www.ziti.gr

